Motorlu Araçlar ve Römorkları İçin Yönetmelik - 14.05.2020

Motorlu Araçlar ve Römorkları ile Bunlar İçin Tasarlanan Aksam, Sistem ve Ayrı Teknik Ünitelerin İlgili Tip Onayı Yönetmeliği (AB/2019/2144)

14.05.2020 Sayılı 31127 Sayılı Resmi Gazete

YÖNETMELİK

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığından:

MOTORLU ARAÇLAR VE RÖMORKLARI İLE BUNLAR İÇİN TASARLANAN AKSAM, SİSTEM VE AYRI TEKNİK ÜNİTELERİN GENEL GÜVENLİĞİ VE KORUNMASIZ KARAYOLU KULLANICILARININ VE YOLCULARIN KORUNMASI İLE İLGİLİ TİP ONAYI YÖNETMELİĞİ (AB/2019/2144)

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç ve kapsam

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı;

a) Araçların ve bu araçlar için tasarlanan ve imal edilen aksam, sistem ve ayrı teknik ünitelerin genel özellikleri ve güvenliği hakkında tip onayı ile yolcuların ve korunmasız karayolu kullanıcılarının korunması ve güvenliğine,

b) Güvenlik, yakıt verimliliği ve CO_2 emisyonları ile ilgili olarak lastik basıncı izleme sistemleri hususunda araçların tip onayına,

c) Yeni imal edilen lastiklerin güvenlik ve çevresel performansları bakımından tip onayına,

ilişkin şartları belirlemektir.

(2) Bu Yönetmelik, 19/4/2020 tarihli ve 31104 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Motorlu Araçlar ve Römorkları ile Bunların Aksam, Sistem ve Ayrı Teknik Ünitelerinin Tip Onayı ve Piyasa Gözetimi ve Denetimi Hakkında Yönetmelik (AB/2018/858)'in 4 üncü maddesinde belirtilen M, N ve O kategorisi araçlar ile bu araçlar için tasarlanan ve imal edilen aksam, sistem ve ayrı teknik üniteleri kapsar.

Dayanak

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik; 13/10/1983 tarihli ve 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 29 uncu maddesine, 29/6/2001 tarihli ve 4703 sayılı Ürünlere İlişkin Teknik Mevzuatın Hazırlanması ve Uygulanmasına Dair Kanunun 4 üncü maddesine ve 10/7/2018 tarihli ve 30474 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 388 inci maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmeliğin amaçları bakımından, AB/2018/858 Yönetmeliğinin 3 üncü maddesinde belirtilen tanımlar geçerlidir. Söz konusu tanımlara ek olarak bu Yönetmelikte geçen;

a) AB: Avrupa Birliğini,

b) Acil durum şeritte tutma sistemi: En azından şeritten ayrılma gerçekleştiğinde veya gerçekleşmek üzere olduğunda ve bir çarpışmanın gerçekleşmesi muhtemel olduğunda, sürücünün şerit veya yol sınırına göre aracı güvenli bir pozisyonda tutmasına yardımcı olan sistemi,

c) Acil duruş sinyali: Aracın arkasındaki diğer yol kullanıcılarına, araca geçerli yol koşullarına göre yüksek bir geciktirme kuvveti (frenleme gibi) uygulandığını belirten ışıklı sinyal fonksiyonunu,

ç) A-direği: Aracın şasisinden tavanına uzanan, en öndeki ve en dıştaki tavan desteğini,

d) Akıllı hız desteği: Özel ve uygun geri bildirimler sağlayarak sürücünün yol ortamına uygun hızı korumasına yardımcı olan sistemi,

e) Alkol kilidi kurulum ön hazırlığı: Motorlu araçlarda satış sonrası alkol kilitleme cihazlarının takılmasını kolaylaştıran standart bir arayüzü,

f) Araç ana kontrol anahtarı: Aracın bütünleşik elektronik sistemini, aracın sürücü bulunmadan park edilmiş olması durumunda olduğu gibi, kapalıdan normal işletim moduna getiren cihazı,

g) Araç katarlama (konvoy sürüşü): Sürücülerin çok az ya da hiç müdahalesi olmadan yolculuğun belirli bölümleri için araçların otomatik olarak bağlandığında birbirleri arasındaki mesafeyi otomatik olarak ayarlayabilmesine ve öncü aracın hareketindeki değişikliklere uyum sağlamasına izin veren otomatik sürüş destek sistemleri ve bağlantı teknolojilerinin kullanılması suretiyle iki veya daha fazla aracın bağlanarak konvoy oluşturmasını,

ğ) Azami kütle: İmalatçı tarafından belirtilen, teknik olarak izin verilen azami yüklü kütleyi,

h) Bakanlık: Sanayi ve Teknoloji Bakanlığını,

ı) BM/AEK: Birleşmiş Milletler Avrupa Ekonomik Komisyonunu,

i) Gelişmiş acil frenleme sistemi: Olası bir çarpışmayı otomatik olarak algılayabilen ve bir çarpışmayı hafifletmek veya çarpışmadan kaçınmak amacıyla aracı yavaşlatmak için aracın frenleme sistemini harekete geçirebilen sistemi,

j) Gelişmiş sürücü dikkat dağınıklığı uyarısı: Sürücünün trafik durumuna dikkat etmeye devam etmesine yardımcı olan ve dikkati dağıldığında sürücüyü uyaran sistemi,

k) Geri manevrada algılama: Geri manevra sırasında öncelikle çarpmayı önlemek amacıyla sürücünün aracın arkasındaki insanların ve nesnelerin varlığından farkında olmasını sağlayan sistemi,

l) Hidrojen aksamı: Hidrojen tanklarını ve hidrojen sisteminin parçasını oluşturan veya hidrojenle doğrudan temas halinde olan hidrojen yakıtlı araçların diğer tüm parçalarını,

m) Hidrojen sistemi: Hidrojenle çalışan tahrik sistemi veya yardımcı güç ünitesi hariç, hidrojenle çalışan bir araç üzerine takılan hidrojen aksamlarının ve bağlantı parçalarının montajını,

n) Hidrojen yakıtlı araç: Aracı hareket ettirmek için yakıt olarak hidrojen kullanan herhangi bir motorlu aracı,

o) Hidrojen tankı: Hidrojen yakıtının asıl hacmini depolayan hidrojen sistemindeki aksamı,

ö) Hidrojenle çalışan tahrik sistemi: Aracı hareket ettirmek için kullanılan enerji dönüştürücüsünü,

p) Komisyon: Avrupa Komisyonunu,

r) Korunmasız karayolu kullanıcısı: Özellikle bisikletliler ve yayalar ile tahrikli iki tekerlekli araç kullanıcıları dâhil yol kullanıcılarını,

s) Lastik basınç izleme sistemi: Lastiklerin basınç değerlerini veya zaman içinde basınç değişimini değerlendirebilen ve araç hareket halindeyken kullanıcıya ilgili bilgileri iletebilen, araca takılı sistemi,

ş) Olay veri kaydedicisi: Çarpışmadan hemen önce, çarpışma sırasında ve hemen sonrasında çarpışmanın kritik parametrelerini ve bilgilerini sadece kaydetme ve depolama amacıyla kullanılan sistemi,

t) Otonom araç: Sürücünün devamlı kontrolü olmadan, ancak sürücü müdahalesinin yine de beklendiği veya gerekli olduğu, belirli bir süre için otonom olarak hareket etmek üzere tasarlanmış ve imal edilmiş motorlu aracı,

u) Ön koruma sistemi: Orijinal donanım tamponuna ek olarak, bir nesneye çarpma durumunda aracın dış yüzeyini hasar görmekten korumak üzere tasarlanan, sadece aracın ışıklarını korumak amaçlı ve 0,5 kg’dan daha az kütleye sahip yapılar hariç, ön koruma çerçevesi veya ilave bir tampon gibi ayrı bir yapı veya yapıları,

ü) Sürücü dalgınlık ve dikkat uyarısı: Araç sistemleri analizi yoluyla sürücünün uyanıklığını değerlendiren ve gerektiğinde sürücüyü uyaran sistemi,

v) Sürücü müsaitliği/uygunluğu izleme sistemi: Uygulanabilir olduğunda, özel durumlarda sürücünün sürüş işlevini otonom bir araçtan devralacak bir pozisyonda olup olmadığını değerlendiren sistemi,

y) Şeritten ayrılma uyarı sistemi: Aracın kullandığı şeridin dışına sapması durumunda sürücüyü uyaran sistemi,

z) Tam otonom araç: Herhangi bir sürücü kontrolü olmadan otonom olarak hareket etmek üzere tasarlanmış ve imal edilmiş motorlu aracı,

aa) Tampon: Herhangi bir ön koruma sistemini kapsamayan, bir aracın başka bir araçla düşük hızlı bir önden çarpışma gerçekleştirmesi durumunda aracı korumak üzere tasarımlanan, ilaveler dâhil aracın herhangi bir ön, alt veya dış yapısını,

ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

İmalatçıların Yükümlülükleri

Genel yükümlülükler ve teknik şartlar

MADDE 4 – (1) İmalatçılar; piyasaya arz edilen, tescil edilen veya hizmete giren tüm yeni araçların ve piyasaya arz edilen veya hizmete giren tüm yeni aksam, sistem ve ayrı teknik ünitelerin bu Yönetmelik ve uygulama mevzuatının şartlarına uygun olarak tip onaylı olmasını sağlar.

(2) Ek-I'de listelenen BM/AEK Regülasyonlarına göre tip onayı, bu Yönetmelik ve uygulama mevzuatının gereklerine göre AB tip onayı olarak kabul edilir.

(3) Teknik ilerleme ve düzenleyici gelişmeler dikkate alınarak, zorunlu olarak uygulanacak yeni BM/AEK Regülasyonlarının eklenmesi veya zorunlu uygulanan BM/AEK Regülasyonu seviyesinin güncellenmesi amacıyla Ek-I'de değişiklik yapan mevzuatın AB'de yayımlanmasını müteakip bu mevzuat Bakanlık tarafından yayımlanabilir.

(4) İmalatçılar, araç yolcularının ve korunmasız karayolu kullanıcılarının yaralanma riskini en aza indirecek şekilde araçların tasarlanmasını, imal ve monte edilmesini sağlar.

(5) İmalatçılar ayrıca; araç, aksam, sistem ve ayrı teknik ünitelerin, aşağıda yer alan konularla ilgili şartlar dahil, uygulama mevzuatında yer alan teknik özellikler, tek tip prosedür, ayrıntılı teknik şartlar ile test prosedürlerine ve Ek-II'de belirtilen tarihlerden itibaren Ek-II'de listelenen ilgili şartlara uygun olmasını sağlar.

a) Bağlanma sistemleri, çarpışma testi, yakıt sistemi bütünlüğü ve yüksek voltajlı elektrik güvenliği.

b) Korunmasız karayolu kullanıcıları, görme ve görünebilirlik.

c) Araç şasisi, frenleme, lastikler ve dümenleme.

ç) Araç üstü aygıtlar, elektrik sistemi, araç aydınlatması ve siber saldırılar dahil izinsiz kullanıma karşı koruma.

d) Sürücü ve sistem davranışı.

e) Genel araç yapısı ve özellikleri.

(6) Teknik ilerleme ve düzenleyici gelişmeler dikkate alınarak özellikle beşinci fıkranın (a) ila (e) bentleri, 6 ncı maddenin birinci fıkrasının (a) ila (f) bentleri, 7 nci maddesinin ikinci ila beşinci fıkraları, 9 uncu maddenin ikinci, üçüncü ve beşinci fıkraları, 11 inci maddenin birinci fıkrası ile ilgili olarak ve araç, aksam, sistem ve ayrı teknik ünitelerin yüksek seviye genel güvenliğini ve araç yolcularının ve korunmasız karayolu kullanıcılarının yüksek seviye korunmasını sağlamak amacıyla, zorunlu olarak uygulanacak yeni BM/AEK Regülasyonlarının eklenmesi, zorunlu uygulanan BM/AEK Regülasyonu seviyesinin güncellenmesi veya uygulama mevzuatının yayımlanması/güncellenmesi suretiyle, Ek-II'de değişiklik yapan mevzuatın AB'de yayımlanmasını müteakip bu mevzuat Bakanlık tarafından yayımlanabilir.

(7) Ek-II'de listelenen şartlar ile ilgili araç, aksam, sistem ve ayrı teknik ünitelerin onaylanmasına dair tek tip prosedür ve teknik şartlara ilişkin uygulama mevzuatının AB'de yayımlanmasını müteakip bu mevzuat Bakanlık tarafından yayımlanabilir.

Lastik basınç izleme sistemleri ve lastikler ile ilgili özel şartlar

MADDE 5 – (1) Araçlar, çeşitli yol ve çevre koşullarında herhangi bir lastikte basınç kaybı meydana geldiğinde sürücüyü uyaracak araç içi uyarı verme yeteneğine sahip hassas bir lastik basınç izleme sistemi ile donatılır.

(2) Lastik basınç izleme sistemleri, düşük lastik basıncında sıfırlama veya yeniden kalibrasyonu önleyecek şekilde tasarlanır.

(3) Piyasaya arz edilen tüm lastikler, Ek-II'de listelenen ilgili mevzuatta belirtilen güvenlik ve çevresel performans şartlarını karşılar.

(4) Lastik basınç izleme sistemleri hakkında araçların tip onayı ve lastiklerin araçlara montajı ile ilgili teknik özellikler dahil lastiklerin tip onayına dair tek tip prosedür ve teknik şartlara ilişkin

uygulama mevzuatının AB'de yayımlanmasını müteakip bu mevzuat Bakanlık tarafından yayımlanabilir.

Motorlu araçların tüm kategorileri için gelişmiş araç sistemleri

MADDE 6 – (1) Motorlu araçlar aşağıda belirtilen gelişmiş araç sistemleri ile donatılır:

a) Akıllı hız desteği.

b) Alkol kilidi kurulum ön hazırlığı.

c) Sürücü dalgınlık ve dikkat uyarısı.

ç) Gelişmiş sürücü dikkat dağınıklığı uyarısı.

d) Acil duruş sinyali.

e) Geri manevrada algılaması.

f) Olay veri kaydedicisi.

(2) Akıllı hız destek sistemi, aşağıdaki asgari şartları sağlar:

a) Sürücünün, geçerli hız sınırı aşıldığı durumda hızlandırıcı kontrolüyle veya özel, uygun ve etkili geri bildirim sayesinde hız sınırının aşıldığından haberdar olması mümkün olmalıdır.

b) Sistemi kapatmak mümkün olmalıdır. Hız sınırı hakkında bilgi hala sağlanabilir ve akıllı hız destek sistemi araç ana kontrol anahtarının her etkinleştirilmesinde normal çalışma modunda olmalıdır.

c) Özel ve uygun geri bildirim, altyapı sinyallerinin veya elektronik harita verilerinin veya araç içinde her ikisinin de kullanımına dayanarak, trafik işaretleri ve sinyallerinin gözlenmesiyle elde edilen hız sınırı bilgisine dayanmalıdır.

ç) Sistem, sürücülerin sistemin talep ettiği araç hızını aşma ihtimalini etkilememelidir.

d) Gerçek sürüş koşulları altında hata oranını önlemek veya en aza indirmek için sistemin performans hedefleri belirlenmelidir.

(3) Sürücü dalgınlık ve dikkat uyarı sistemi ve gelişmiş sürücü dikkat dağınıklığı uyarı sistemi, kapalı döngü sistemi içerisinde topladığı veya bunun dışında işlediği amaçla ilgili gerekli olanlar

haricinde hiçbir veriyi sürekli olarak kaydetmeyecek veya saklamayacak şekilde tasarlanır. Ayrıca, hiçbir zaman bu verilere üçüncü taraflarca erişilemez veya üçüncü tarafların istifadesine sunulamaz ve işleme amacı ortadan kalktıktan sonra bu veriler derhal silinir. Bu sistemler ayrıca, çakışmayacak şekilde tasarlanmalı ve bir eylemin her iki sistemi de tetiklemesi durumunda sürücüyü ayrı ayrı ve aynı anda veya kafa karıştırıcı bir şekilde uyarmamalıdır.

(4) Olay veri kaydedicileri, özellikle aşağıdaki şartları sağlar:

a) Bir çarpışmadan kısa bir süre önce, çarpışma esnasında ve hemen sonraki süreye göre kaydetme ve saklama kabiliyetine sahip olan olay veri kaydedicisindeki veriler; aracın yoldaki hızını, frenlemesini, konumunu ve devrilmesini (yana yatma-devrilme durumunu), bütün güvenlik sistemlerinin aktivasyonunun durumunu ve oranını, 112 tabanlı araç içi acil çağrı sistemi, fren aktivasyonu ve araca monte aktif güvenlik ve kaza önleme sistemlerinin ilgili giriş parametrelerini, yüksek doğruluk ve verinin sürdürülebilirliğini sağlayacak şekilde içerir.

b) Olay veri kaydedicileri devre dışı bırakılamaz.

c) Aşağıdaki şekilde verileri kaydetme ve saklama kabiliyetine sahip olmalıdır:

1) Kapalı devre bir sistemde çalışır.

2) Topladığı veriler gizli tutulur ve manipülasyona ve kötüye kullanıma karşı korunur.

3) Topladığı veriler, kesin araç tipi, varyantı ve versiyonu ve özellikle araca takılan aktif güvenlik ve kaza önleme sistemlerini tanımlayabilmelidir.

ç) Kaydedilebilen veriler, standart bir arayüz üzerinden, sistem ve ayrı teknik ünite tip onayının amaçları dahil olmak üzere ve 24/3/2016 tarihli ve 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanun una uygun olarak işlenir. Kaydedilen veriler, ulusal mevzuat hükümleri çerçevesinde yalnızca kaza araştırması ve analizi amacıyla veri güvenliğine ilişkin gerekli her türlü teknik ve idari tedbir alınmak suretiyle yetkili kamu kurum ve kuruluşlarına sunulabilir.

(5) Olay veri kaydedicisi, araç tanıtım numarasının araç gösterge bölümünün son dört basamağını veya münferiden aracın kendisinin, sahibinin veya sahibinin tanımlanmasına izin verebilecek başka herhangi bir bilgiyi kaydedemez ve depolayamaz.

(6) Birinci fıkrada belirtilen gelişmiş araç sistemleri hakkında araçların tip onayına ve ayrı teknik ünite olarak birinci fıkranın (a), (e) ve (f) bentlerinde belirtilen gelişmiş araç sistemlerinin tip onayına ilişkin özel test prosedürlerine ve teknik şartlara ilişkin uygulama mevzuatının AB'de yayımlanmasını müteakip bu mevzuat Bakanlık tarafından yayımlanabilir.

Binek araçlara ve hafif ticari araçlara ilişkin özel şartlar

MADDE 7 – (1) Bu Yönetmeliğin ve uygulama mevzuatının M_1 ve N_1 kategorisi araçlara uygulanabilir olan diğer şartlarına ek olarak, söz konusu kategorideki araçlar ikinci ila beşinci fıkralardaki şartları ve altıncı fıkrada belirtilen uygulama mevzuatındaki teknik şartları sağlar.

(2) M_1 ve N_1 kategorisi araçlar, aşağıdaki iki faza göre tasarlanan ve monte edilen gelişmiş acil frenleme sistemleri ile donatılır:

a) Birinci fazda, motorlu aracın önündeki engellerin ve hareketli araçların algılanması.

b) İkinci fazda, motorlu aracın önündeki yayaları ve bisikletlileri kapsayacak şekilde, (a) bendinde belirtilen algılama kabiliyetinin arttırılması.

(3) M_1 ve N_1 kategorisi araçlar, ayrıca acil durum şeritte tutma sistemi ile donatılır.

(4) Gelişmiş acil frenleme sistemleri ve acil durum şeritte tutma sistemleri özellikle aşağıdaki şartları sağlar:

a) Sürücü tarafından gerçekleştirilecek bir dizi hareketle, sistemlerin her seferinde birer birer (ayrı ayrı) kapatılması mümkün olmalıdır.

b) Araç ana kontrol anahtarının her etkinleştirilmesinde sistemler normal çalışma modunda olmalıdır.

c) Sesli uyarıları kolayca önlemek mümkün olmalı, ancak böyle bir işlem aynı zamanda sesli uyarılar dışındaki sistem işlevlerini durdurmamalıdır.

ç) Sürücü, bu sistemleri geçersiz hale getirebilmelidir.

(5) M_1 ve N_1 kategorisi araçlar, korunmasız karayolu kullanıcılarının korunmasını arttırmak ve çarpışma durumunda olası yaralanmalarını azaltmak amacıyla genişletilmiş kafa çarpma koruma bölgesi ile donatılacak şekilde tasarlanır ve imal edilir.

(6) İkinci ila beşinci fıkralarda belirtilen şartlara göre araçların tip onayına dair tek tip prosedür ve teknik şartlara ilişkin uygulama mevzuatının AB'de yayımlanmasını müteakip bu mevzuat Bakanlık tarafından yayımlanabilir.

Binek araçlar ve hafif ticari araçlar için ön koruma sistemleri

MADDE 8 – (1) M_1 ve N_1 kategorisi araçlara orijinal ekipman olarak takılan veya bu kategori araçlar için ayrı teknik ünite olarak piyasada bulundurulan ön koruma sistemleri, ikinci fıkrada belirtilen şartlara ve üçüncü fıkrada belirtilen uygulama mevzuatındaki teknik şartlara uygun olmalıdır.

(2) Ayrı teknik ünite olarak ön koruma sistemleri; tip onaylı olduğu araç tipi, varyantı ve versiyonlarının ayrıntılı bir listesi ve açık montaj talimatları ile birlikte piyasada bulundurulur.

(3) İmal ve montajı ile ilgili teknik şartları da dahil ön koruma sistemlerinin tip onayına dair tek tip prosedür ve teknik şartlara ilişkin uygulama mevzuatının AB'de yayımlanmasını müteakip bu mevzuat Bakanlık tarafından yayımlanabilir.

Otobüs ve kamyonlara ilişkin özel şartlar

MADDE 9 – (1) Bu Yönetmeliğin ve uygulama mevzuatının M_2, M_3, N_2 ve N_3 kategorisi araçlara uygulanabilir olan diğer şartlarına ek olarak, söz konusu kategorideki araçlar ikinci ila beşinci fıkralardaki şartları ve yedinci fıkrada belirtilen uygulama mevzuatındaki teknik şartları sağlar. M_2 ve M_3 kategorisi araçlar ayrıca altıncı fıkrada belirtilen şartları sağlar.

(2) M_2, M_3, N_2 ve N_3 kategorisi araçlar, yedinci fıkrada belirtilen uygulama mevzuatındaki teknik şartlara uygun şeritten ayrılma uyarı sistemi ve gelişmiş acil frenleme sistemi ile donatılır.

(3) M_2, M_3, N_2 ve N_3 kategorisi araçlar, aracın önüne veya yanına yakın bir mesafede bulunan yayaları ve bisikletlileri algılayabilen ve bu gibi korunmasız karayolu kullanıcıları ile çarpışmayı önleyebilen veya uyarı verebilen gelişmiş sistemler ile donatılır.

(4) İkinci ve üçüncü fıkralarında belirtilen sistemler, özellikle aşağıdaki şartları sağlar:

a) Sürücü tarafından gerçekleştirilecek bir dizi hareketle, sistemlerin her seferinde birer birer (ayrı ayrı) kapatılması mümkün olmalıdır.

b) Araç ana kontrol anahtarının her etkinleştirilmesinde sistemler normal çalışma modunda olmalıdır.

c) Sesli uyarıları kolayca önlemek mümkün olmalı, ancak böyle bir işlem aynı zamanda sesli uyarılar dışındaki sistem işlevlerini durdurmamalıdır.

ç) Sürücü, bu sistemleri geçersiz hale getirebilmelidir.

(5) M_2, M_3, N_2 ve N_3 kategorisi araçlar, sürücü koltuğundan korunmasız karayolu kullanıcılarının doğrudan görülebilmesi için, farklı araç kategorilerinin özelliklerini de göz önünde bulundurarak önde ve sürücünün yan tarafında bulunan kör noktaları en aza indirecek şekilde tasarlanır ve imal edilir.

(6) Sürücüye ilave olarak 22 yolcu kapasitesini aşan ve yolcuların sık sık yapacağı harekete imkân sağlamak üzere ayakta duran yolcular için alanları bulunan M_2 ve M_3 kategorisi araçlar, tekerlekli sandalye kullanıcıları da dâhil olmak üzere hareket kabiliyeti kısıtlı kişilerce erişilebilecek şekilde tasarlanır ve imal edilir.

(7) İkinci, üçüncü ve dördüncü fıkralarda belirtilen şartlara göre araçların tip onayına ve üçüncü fıkrada belirtilen sistemlerin ayrı teknik ünite olarak onaylanmasına dair tek tip prosedür ve teknik şartlara ilişkin uygulama mevzuatının AB'de yayımlanmasını müteakip bu mevzuat Bakanlık tarafından yayımlanabilir. Beşinci fıkrada belirtilen şartlara göre araçların tip onayına dair tek tip prosedür ve teknik şartlara ilişkin uygulama mevzuatının AB'de yayımlanmasını müteakip bu mevzuat Bakanlık tarafından yayımlanabilir.

Hidrojen yakıtlı araçlara ilişkin özel şartlar

MADDE 10 – (1) Bu Yönetmeliğin ve uygulama mevzuatının M ve N kategorisi araçlara uygulanabilir olan diğer şartlarına ek olarak, söz konusu kategorilere ait hidrojenle çalışan araçlar, bunların hidrojen sistemleri ve bu tür sistemlerin aksamları üçüncü fıkrada belirtilen uygulama mevzuatındaki teknik şartları sağlar.

(2) İmalatçılar, üçüncü fıkrada belirtilen uygulama mevzuatındaki teknik şartlara uygun olarak hidrojen sistemlerinin ve hidrojen aksamlarının monte edilmesini sağlar. İmalatçılar ayrıca, hidrojenle çalışan araçların kullanım ömrü boyunca hidrojen sistemlerinin ve aksamlarının muayenesi amacıyla gerekli bilgileri sağlar.

(3) Hidrojen ile çalışan araçların, malzeme uyumluluğu ve yakıt depoları da dahil olmak üzere hidrojen sistemlerinin onaylanması ve takılmaları için teknik şartlar da dahil olmak üzere hidrojen aksamlarının tip onayına dair tek tip prosedüre ve teknik şartlara ilişkin uygulama mevzuatının AB'de yayımlanmasını müteakip bu mevzuat Bakanlık tarafından yayımlanabilir.

Otonom ve tam otonom araçlara ilişkin özel şartlar

MADDE 11 – (1) Bu Yönetmeliğin ve uygulama mevzuatının ilgili kategorideki araçlara uygulanabilir olan diğer şartlarına ek olarak, otonom araçlar ve tam otonom araçlar aşağıdaki bentler ile ilgili ikinci fıkrada belirtilen uygulama mevzuatındaki teknik şartları sağlar. Bununla birlikte, (c) bendinde belirtilen sürücü müsaitliği/uygunluğu izleme sistemleri ile ilgili teknik şartlar tam otonom araçlar için uygulanmaz.

a) Sinyalizasyon, dümenleme, hızlanma ve frenleme dâhil olmak üzere, aracın kontrolü için sürücünün yerine geçen sistemler.

b) Araca, aracın durumu ve çevresindeki alan hakkında gerçek zamanlı bilgi sağlayan sistemler.

c) Sürücü müsaitliği/uygunluğu izleme sistemleri.

ç) Otonom araçlar için olay veri kaydedicileri.

d) Örneğin çoklu markalı katarlama için veri alışverişi uyumlaştırılmış formatı.

e) Diğer karayolu kullanıcılarına güvenlik bilgisi sağlayan sistemler.

(2) Birinci fıkranın (a) ila (e) bentlerinde belirtilen sistemler ve diğer parçaların ve otonom ve tam otonom araçların kamuya açık yollarda güvenli şekilde kullanılabilmesi için otonom ve tam otonom araçların tip onayına dair tek tip prosedür ve teknik şartlara ilişkin uygulama mevzuatının AB'de yayımlanmasını müteakip bu mevzuat Bakanlık tarafından yayımlanabilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Son Hükümler

Uygulama mevzuatı

MADDE 12 – (1) Bu Yönetmelikte belirtilen ilgili uygulama mevzuatının AB'de yayımlanmasını müteakip söz konusu mevzuat görev ve sorumluluk alanına göre Bakanlık tarafından

yayımlanabilir.

Komite

MADDE 13 – (1) Bu Yönetmeliğin uygulanması ile ilgili hususlar, 11/1/1997 tarihli ve 22874 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Tekerlekli Araçlar ile Bu Araçlara Takılan ve/veya Araçlarda Kullanılan Aksam ve Parçalar ile İlgili Teknik Mevzuatın Uygulanmasına Dair Yönetmelik ile oluşturulan Motorlu Araçlar Teknik Komitesi (MARTEK) tarafından görüşülebilir. MARTEK tavsiye niteliğindeki görüşünü Bakanlığa bildirebilir.

Diğer hükümler

MADDE 14 – (1) Bakanlık, bu Yönetmeliğin uygulaması ile ilgili gerekli alt düzenlemeleri yapmaya yetkilidir.

(2) 4 üncü maddenin altıncı ve yedinci fıkralarının, 5 inci maddenin dördüncü fıkrasının, 6 ncı maddenin altıncı fıkrasının, 7 nci maddenin altıncı fıkrasının, 8 inci maddenin üçüncü fıkrasının, 9 uncu maddenin yedinci fıkrasının, 10 uncu maddenin üçüncü fıkrasının ve 12 nci maddesinin istisnası olarak; bu Yönetmelik kapsamında ilgili uygulama mevzuatının AB'de yayımlanmış ancak Türkiye'de yayımlanmamış olması durumunda, Ek-II'de belirtilen uygulama tarihleri dikkate alınarak, AB'de yayımlanan ilgili mevzuat bu Yönetmeliğin amaçları bakımından uygulanabilir.

(3) AB/2018/858 Yönetmeliğinin 82 nci maddesinin dördüncü fıkrası, 86 ncı maddesinin birinci, beşinci, yedinci ve dokuzuncu fıkraları ile 87 nci maddesinin ikinci, üçüncü, dördüncü ve beşinci fıkraları, bu Yönetmeliğin uygulaması kapsamında da geçerlidir.

(4) Bu Yönetmeliğin 6 ncı ve 11 inci maddelerinin uygulamasında, 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu hükümleri saklıdır.

Avrupa Birliği mevzuatına uyum

MADDE 15 – (1) Bu Yönetmelik, motorlu araçların ve bunlar için tasarlanan römorklar, sistemler, aksamlar ve ayrı teknik ünitelerin genel güvenliği ve korunmasız karayolu kullanıcılarının ve yolcuların korunması ile ilgili tip onayı hakkındaki (AB)2019/2144 sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konsey Regülasyonu dikkate alınarak Avrupa Birliği mevzuatına uyum çerçevesinde hazırlanmıştır.

(2) Bu Yönetmelik hükümlerinde herhangi bir anlaşmazlık veya yanılgı olması durumunda, birinci fıkrada belirtilen ve bu Yönetmeliğin esas aldığı (AB)2019/2144 sayılı Regülasyonun orijinal metni esas alınır.

Uygulama takvimi

MADDE 16 – (1) Araç, aksam, sistem ve ayrı teknik üniteler ile ilgili olarak;

a) Ek-II'de belirtilen ilgili tarihten itibaren; Ek-II'deki özel şartlara istinaden ve bu şartlarla ilgili gerekçelerle, bu Yönetmelik ve uygulama mevzuatının gerekliliklerini sağlamayan herhangi bir yeni tip araç, aksam, sistem veya ayrı teknik üniteye AB tipi onayı veya ulusal tip onayı verilmez.

b) Ek-II'de belirtilen ilgili tarihten itibaren; Ek-II'deki özel şartlara istinaden ve bu şartlarla ilgili gerekçelerle, bu Yönetmelik ve uygulama mevzuatının gerekliliklerini sağlamayan tip onayı mevcut yeni imal edilecek araçlara, AB/2018/858 Yönetmeliğinin 48 inci maddesinin amaçları bakımından uygunluk belgesi düzenlenemez. Uygunluk belgesi tarihi anılan tarihten önce olan belirtilen kapsamdaki tam araçlar anılan tarihten itibaren 12 ay içerisinde satılır ve tescil edilir, tamamlanmamış araçlar ise anılan tarihten itibaren 18 ay içerisinde satılır ve temel aracın tip onay tarihinde geçerli olan hükümler çerçevesinde tamamlanarak bu süre zarfında tescil edilir. AB/2018/858 Yönetmeliğinin 86 ncı maddesinin üçüncü ve dördüncü fıkra hükümleri saklıdır.

c) Ek-II'de belirtilen ilgili tarihten itibaren; Ek-II'deki özel şartlara istinaden ve bu şartlarla ilgili gerekçelerle, anılan tarihten sonra imal edilen ve bu Yönetmelik ve uygulama mevzuatının gerekliliklerini sağlamayan aksam veya ayrı teknik ünitelerin piyasaya arzına veya hizmete girmesine izin verilmez.

Yürürlükten kaldırılan mevzuat

MADDE 17 – (1) Aşağıda belirtilen mevzuat yürürlükten kaldırılmıştır:

a) 29/8/2010 tarihli ve 27687 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Yayaların ve Diğer Korunmasız Karayolu Kullanıcılarının Korunması Hakkında Motorlu Araçların Tip Onayı Yönetmeliği ((AT)78/2009).

b) 7/6/2011 tarihli ve 27957 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Hidrojen ile Çalışan Motorlu Araçların Tip Onayına İlişkin Yönetmelik ((AT)79/2009).

c) 25/1/2012 tarihli ve 28184 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Motorlu Araçların ve Bunlar İçin Tasarlanan Römorklar, Sistemler, Aksamlar ve Ayrı Teknik Ünitelerin Genel Güvenliği ile İlgili Tip Onayı Yönetmeliği (661/2009/AT).

ç) 1/12/2012 tarihli ve 28484 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Motorlu Araçların Ön Cam Buz Çözme ve Buğu Giderme Sistemleri ile İlgili Tip Onayı Yönetmeliği (AB/672/2010).

d) 14/8/2012 tarihli ve 28384 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Motorlu Araçların ve Römorklarının Arka Tescil Plakasının Takıldığı ve Sabitlendiği Alan ile İlgili Tip Onayı Yönetmeliği (AB/1003/2010).

e) 31/7/2012 tarihli ve 28370 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Motorlu Araçların Çekme Tertibatları ile İlgili Tip Onayı Yönetmeliği (AB/1005/2010).

f) 4/8/2012 tarihli ve 28374 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Motorlu Araçların Ön Cam Silme ve Yıkama Sistemleri ile İlgili Tip Onayı Yönetmeliği (AB/1008/2010).

g) 31/7/2012 tarihli ve 28370 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Belirli Motorlu Araçların Çamurlukları ile İlgili Tip Onayı Yönetmeliği (AB/1009/2010).

ğ) 31/7/2012 tarihli ve 28370 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Motorlu Araçların ve Römorklarının Araç Tanıtım Numarası ve İmalatçının Zorunlu Levhaları ile İlgili Tip Onayı Yönetmeliği (AB/19/2011).

h) 1/12/2012 tarihli ve 28484 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Motorlu Araçların ve Römorklarının Belirli Sınıflarına Ait Paçalık Sistemleri ile İlgili Tip Onayı Yönetmeliği (AB/109/2011).

ı) 18/8/2012 tarihli ve 28388 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Motorlu Araçların ve Römorklarının Lastiklerinin Yerleştirilmesi ile İlgili Tip Onayı Yönetmeliği (AB/458/2011).

i) 1/12/2012 tarihli ve 28484 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Motorlu Araçların Vites Değiştirme Göstergeleri ile İlgili Tip Onayı Yönetmeliği (AB/65/2012).

j) 1/12/2012 tarihli ve 28484 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Motorlu Araçlarda Araç Girişi ve Manevra Özelliği ile İlgili Tip Onayı Yönetmeliği (AB/130/2012).

k) 18/9/2013 tarihli ve 28769 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Motorlu Araçların Belirli Kategorileri İçin Gelişmiş Acil Frenleme Sistemi ile İlgili Tip Onayı Yönetmeliği (AB/347/2012).

l) 18/9/2013 tarihli ve 28769 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Motorlu Araçlara Şeritten Ayrılma Uyarı Sistemi Takılması ile İlgili Tip Onayı Yönetmeliği (AB/351/2012).

m) 12/10/2013 tarihli ve 28793 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Motorlu Araçların ve Römorklarının Kütle ve Boyutları ile İlgili Tip Onayı Yönetmeliği (AB/1230/2012).

(2) 661/2009/AT, (AT)78/2009 ve (AT)79/2009 Yönetmeliklerine yapılan atıflar bu Yönetmeliğe yapılmış sayılır.

Geçiş hükümleri

GEÇİCİ MADDE 1 – (1) Bu Yönetmelik; araç, aksam, sistem veya ayrı teknik ünitelere (AT)78/2009, (AT)79/2009, 661/2009/AT Yönetmelikleri ve bunların uygulaması kapsamındaki mevzuata göre verilen tip onaylarını, söz konusu araç, aksam, sistem veya ayrı teknik ünite için uygulanan ilgili şartlar bu Yönetmelik ve uygulama mevzuatı kapsamında değiştirilmediği veya yeni şartlar eklenmediği sürece, 5/7/2022 tarihi itibarıyla geçersiz hale getirmez.

(2) Onay kuruluşu, birinci fıkrada belirtilen tip onaylarına kapsam genişletme yapmaya devam eder.

(3) Bu Yönetmeliğin istisnası olarak; Ek-IV'te belirtilen tarihlere kadar 117 sayılı BM/AEK Regülasyonu şartlarına uymayan araçların ve aksamların üretimine, Ek-IV'te belirtilen şartlar çerçevesinde izin verilir.

Yürürlük

MADDE 18 – (1) Bu Yönetmeliğin;

a) 4 üncü maddesinin üçüncü, altıncı ve yedinci fıkraları, 5 inci maddesinin dördüncü fıkrası, 6 ncı maddesinin altıncı fıkrası, 7 nci maddesinin altıncı fıkrası, 8 inci maddesinin üçüncü fıkrası, 9 uncu maddesinin yedinci fıkrası, 10 uncu maddesinin üçüncü fıkrası, 11 inci maddesinin ikinci fıkrası ile 12 nci, 13 üncü ve 14 üncü maddeleri yayımı tarihinde,

b) Diğer hükümleri 6/7/2022 tarihinde,

yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 19 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Sanayi ve Teknoloji Bakanı yürütür.

Ekleri için tıklayınız

Resmi Gazetenin Orjinal Nüshası İçin Link'e Tıklayınız. Mevzuatlara Dönmek İçin Tıklayınız.